

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS-PRIJS
Voor de maand 12.
franco per post. » 14.

DICERE VERUM QUID VETAT?
HORATIUS.

ADVERTENTIEN
15 cents de regel
behalve 35 cents zegel.

(Verschijnende driemaal in de week: Dinsdag, Donderdag en Zaterdag.)

KERKENRAAD

Er is reeds gemeld dat de onderhandelingen, welke sedert lang aangevangen waren tusschen den H. Stoel en het russisch gouvernement, betrekkelijk de belangen der catholijke godsdienst in Rusland en Polen, ten einde geloopt waren. Het daaruit gevolgde concordaat regelt hetgeen de benoeming der bisschoppen, hunne betrekking tot den H. Stoel en de kerkelijke leerscholen aangaat. De buitengewone afgezanten van Keizer Nicolaas, de graaf Bludow en de commandant Hubé, die met het voeren der onderhandelingen belast waren, hebben reeds afscheid van Z. H. genomen.

— Uit de legation schrijft men dat de verknogtheid aan den H. Vader steeds toeneemt en dat het gansche volk zich rond zijn opperhoofd geschaard heeft.

ITALIE.

Brieven uit Genua van den 13 september melden dat de vertooning, welke tegen zondag den 12 aangekondigd was geen plaats heeft gehad. Dinsden van vijfentwintig kleuren: geel, groen, blauw, rood en wit, en alzo de kleuren der Sardijnische vlag met die der pauselijke parende, waren ten dienste van het publiek gesteld; een nationaal lied, voor deze omstandigheid vervaardigd, moest des avonds op de wandeling van Acqua-Sola gezongen worden; doch des ochtends had men eene bekendmaking van den gouverneur-generaal ad interim aangeplakt, waarbij het aan de onderdanen van den koning van Sardinië verboden was enige andere kokarde aan te nemen, dan die van den Staat en daardoor was alles afgesprongen. Op den dag hebben een aantal jonge lieden in stilte de meest bezochte straten doorgewandeld, met groote rijkers van bloemen, waarin de vijf kleuren vereenigd waren, in de hand. Des avonds had er niet de minste bijeenkomst plaats; geen nationaal getang werd aangeheven, geen kreet gehoord.

GRIEKENLAND.

ATHENE 5 september. De heer Coletti, het hoofd van de ministerie, is ernstig ziek.

Heden liep het gerucht der aanstaande komst eener nieuwe engelsche vloot. Deze dient ongetwijfeld om de opvoering der renten van de leening te ondersteunen; want door, voor rekening van Griekenland 500,000 te betalen heeft de heer Lybard de verwikkeling slechts uitgesteld; wij bij slechts de achterstallige renten betaald heeft; de lopende renten zullen nu met denzelfden aanspraak georderd worden als de vorige.

ZWITSERLAND.

In de zitting van den grooten raad van Bern, van den 14, heeft de directeur der oorlogszaken, die niemand anders is dan de heer Ochsenbein zelf, een krediet van ontfrent 155,000 zwitsersche livres, (ruim 110,000) gevraagd, om de twee

voortcontingenten in staat te stellen te verhoor te gaan. Hij heeft als beweegreden ideter buitengewone toelagen, aangehaald de, naar zijn inzien, zeer waarschijnlijke gebeurtenis van eene gewapende ten uitvoerlegging van het besluit der ontbinding van den Sonderbund. De heer Ochsenbein schijnt niet te twijfelen dat de groote raad van St. Gallen zijne instructien in dien zinn aan zijnen afgevaardigde geven zal. De groote raad van Bern heeft het voorstel van het gouvernement aangenomen en het gevraagde krediet goedgestemd.

Zurich schijnt in dezelfde denkwijze te deelen. De burgemeester, Furer, die afgevaardigde bij den landdag is, heeft aan de menigte, die hem eene serenade kwam geven, geantwoord, dat hij voor den oorlog zou stemmen, al hadde hij de zekerheid er den dood te zullen vinden. Men noemt reeds den opperbevelhebber, die gezonden zal worden om de afgescheidene kantons door geweld van wapens tot onderwerping te brengen; het is de kolonel Relliet Constant.

Zoo men ziet is de crisis ophanden: nog eene maand en er is burgeroorlog ten prooi zijn. Tot zulke uitersten leiden de buitensporigheden van het radikalismus.

— Uit Bern schrijft men aan l'Univers:

De landdag heeft in zijne boezem eenen redeenaar, die te meer de verwondering waardig is, wijl hij bij zijn talent het edelst karakter paart; wij bedoelen den heer Vincent Fischer, tweeden afgevaardigde van Lucern, die in de zitting, waarin de vraag der Jesuiten behandeld werd, zijne zitplaats als dusdanig bekleed heeft.

De redevoering van den heer Fischer is eene der merkwaardigste, welke in de vergadering is uitgesproken geworden. Zij was in twee deelen gesplitst; in het eerste, schetste de redeenaar in wijde trekken de ontelbare diensten, door de Sociëteit van Jesus aan de catholijke Kerk bewezen en hare verdiensten, in de uitbreiding des geloofs over de gansche wereld en in de kerkelijke en wereldlijke opvoeding. In het tweede heeft hij op het klaarblijkelijk doen uitkomen dat het voorstel van Zurich een aanslag was op de kantonale soevereiniteit van Lucern. De heer Fischer heeft zijne redevoering gesloten met deze trotsche en edele woorden, welke door al de zeven kantons beaamd zullen worden en hun vastgenomen besluit ten volste blootlegt:

» Het zijn de Jesuiten niet, welke gij op zijde wilt schuiven; gij wilt de catholijke en zelfs de hervormde kerk vernietigen. Maar Lucern zal geweld met geweld te keer gaan. Lucern heeft besloten liever voor zijn regt en voor de regtvaardigheid ten onder te gaan, dan eenen schandelijken vrede aan te nemen: *kies dus tusschen de regtvaardigheid en den oorlog.* Wat ons betreft, wij stellen ons vertrouwen op God en [de kracht van] onzen arm.»

Deze waarschuwingen schijnen niet te vergeefs

gedaan te zijn. De landdag is gisteren zonder iets beslist te hebben omtrent de uitvoering van zijn conclusum betrekkelijk den Sonderbund.

Deze besluiteloosheid is gedeeltelijk toe te schrijven aan den ongewissen toestand, waarin St. Gallen zich bevindt, en gedeeltelijk aan de wapentoceringen der catholijken, welke alle verwachting te boven gaan. Zou men kunnen gelooven, dat het kanton Schwytz alleen, een der minst bevolkte van Zwitserland, acht bataillons op de been gebragt heeft, ongelijk in getal, afhesfde van de ongelijkheid der bevolking van de gemeenten, welke ze geleverd hebben, doch die door elkander genomen, een getal van acht duizend man uitmaken; niet meer, zoo als vroeger, zonder regel gewapend, maar door den staat van voortreffelijke kamajinen voorzien? Zou men kunnen gelooven dat in de kleine kantons de vrouwen zich gereed maken, om de bergpassen te bewaken, ingeval de mannen verplicht mogten zijn Lucern te verdedigen of Freiburg, het meest bedreigde der catholijke kantons, doch welks hoofdstad in eenen geduchten staat van verdediging gesteld is, te hulp te smellen? Wat Walliserland betreft, achter zijne onverwinbare engte van St. Maurice verschanst, lacht het over de bedreigingen der radikalen, en de afgevaardigde van dat kanton bij den Landdag, het antwoord van den Spartaan overnemende, zeide: Gij hebt het op onze Jesuiten gemunt? — Welnu, komt ze weghalen.

Er blijft nu aan de radikale factie niets over dan de hulpmiddelen der zamenzweringen en oproerige kabalen. Men beweert dat Lucern eerstdaags binnen zijne muren den boom der vrijheid zal geplant zien en dat dr. Steiger de eer zal hebben, welke hem trouwens wel verschuldigd is, dien met de roode muts te dekken; maar men wil niet inzien dat deze daad eene terugwerking op het volk zou hebben, welke gevolgen onberekenbaar zijn. Nog stelt men zich voor, om het handvol radikalen, hetwelk Estavayer, een stadje van het kanton Freiburg, aan het meer van Neuburg en van het overige kanton door eene landengte van het kanton Waadt afgescheiden, tot eenen opstand aan te zetten. De radikalen van Waadt zouden aan de troepen van het kanton Freiburg den doortogt betwisten en de bernsche bataillons, als federale hulp bij Vorort oproeroepen, ter ondersteuning van die ontwerpen bewijzen slechts dat men om de moed ontbreekt om het catholijk verzet te streeks aan te vallen. Het zijn al deze groeve voortteekenen eener overwinning, waarvan het radikalismus zegt zeker te zijn, terwijl het zijn openlijk op het slagveld durft vertoonen.

Men kan zich niet ligt een denkbeeld vormen van de geestvertooving der bevolking van Freiburg in het dal van Compost. Wapenen zijn zelfs de vrouwen, om de mannen te ondersteunen. Zij herinneren zich de dapperheid langer geleden van den 6 januarij en verwachten op een nieuw succes. Het is de laatste dag van den 23 september.

way, den kelder van den herbergier ledigde om moed te putten in den aantogt op de stad, aanvielen. De boersenen dwongen ze allen de vlugt door de vensters te nemen, hanne *koepis* (muisen der wijkerspen, welke nu gansch uniform uitmaken) achterlatende tot aandachten hunner nederlaag; terwijl de *koepis* eenige dagen later onder het schaterend gelach der gansche gemeente, in het openbaar verkocht werden. Tot herinnering aan deze vrouwelijke heldendaad, hebben de mannen haar de regterzijde van het schip der parochiale kerk afgestaan en indien de burgeroorlog zijne woede tot voor de poorten van Freiburg uitstreckte, zouden de Freiburgsche vrouwen ten laatste in al de kerken de plaats van eer bekleeden.

DUITSCHLAND.

De duitse Bondvergadering heeft den 13 dezer hare zitting van dit jaar gesloten; de vacancien zullen tot in het volgend jaar duren. Het schijnt dat die vergadering het omtrent de drukpers niet eens is kunnen worden. De *Köln. Zeit.* verzekert zelfs, dat zij niet tot het besluit gekomen is, om aan elke der staten van den Bond toe te staan een wet op dit stuk voor hunne respectieve omstandigheden uit te vaardigen. De censuur zal die door geheel Duitschland gehandhaafd moeten worden, zoo als zij nu bestaat. Oostenrijk, Hannover en het groothertogdom Hessen, hebben verklaard dat deze instelling noodzakelijk is voor het behoud hunner gouvernementen.

Het gouvernement van Hessen-Darmstadt heeft te beginnen met 1 oktober aanstaande, den vrijen invoer van granen afgeschaft. Van dien dag zullen zij aan het vroeger tarief onderhevig zijn.

Het schijnt dat de oproeping der comités van den prussischen Landdag, welke in de maand oktober plaats moest hebben, tot in de maand november uitgesteld is.

MÜNCHEN, 10 september. De *Prugsche Verhaling* van Lola-Montes tot den rang van gravin is reeds door gansch Europa bekend en wonder genoeg, de heersche dagbladen spreken er niet van. Het diploma, waarbij aan de senora den rang van gravin verleend wordt, was eerst in de vreemde dagbladen verschenen, en dit heeft velen doen gelooven dat dit alles slechts scherts was. Het ontbrak niet aan personen, die volhielden dat men geenszins gehouden was, de senora als gravin van Landsfeld te erkennen, wijl het diploma, waarbij haar die titel gegeven was, niet in de officieele bladen was opgenomen. Thans echter is alle twijfel opgeheven; het officieel blad heeft het diploma medegedeeld, doch de censuur heeft in alle bladen, behalven en dat van Neuremberg, de overneming van hetzelfde doorgeschraapt. Het moge ongelooflijk schijnen, dat het officieele blad zaken behelst, welke niet verder verspreid mogen worden; het is niettemin de echte waarheid. Deze maatregel wordt toegeschreven aan de vrees, van aan het volk aanleiding te geven tot gesprekken, minder gunstig voor het hof. Het zal echter niet baten: het publiek onderhoudt zich in het bijzonder, over deze gebeurtenissen, met eene gisping, welke moeijelijk door de bedenkingen van een dagblad overtroffen zou kunnen worden.

ENGLAND.

LONDEN 18 september. Het ongunstige weder heeft den weg der koningin voor hare terugkeer eene verandering te weeg gebracht. In plaats van over water terug te keeren, zal H. M. met haar gezin van Glasgow naar Londen per ijzerbaan terugkeeren.

Den hevige brand heeft eergisteren een gedeelte van het dorp Holywell, in het distrikt van Huntingdon vernield. De vlam, door de onvoorzorgzaamheid van een jongloos kind aangestoken, verspreidde zich met zoo veel snelheid dat in minder dan twee uren, 50 huizen en eene aanzien-

lijke hoeveelheid graan, de opbrengst van den laatsten oogst, in de asch gelegd waren. Bijna honderd huisgezinnen zijn door deze ramp in de bitterste armoede gedompeld.

IRLAND.

De partij van het jonge Ierland heeft niet achter willen blijven bij de *Republiques*, om hare deelneming jegens den H. Vader aan den dag te leggen. In eene meeting, welke onlangs te Dublin gehouden is geworden, en waarbij de voornaamste hoofden der partij tegenwoordig waren, heeft een redenaar, de heer Aleahan, catholijk priester, op de noodzakelijkheid aangedrongen van eene groote beweging, ten einde den Paus te hulp te snellen. De woorden des redenaars hebben bij zijne hoorders den meesten bijval gevonden.

De stedelijke corporatie van Dublin van den 18 vergaderen, om bij een verzoekschrift de koningin te smeeken, den Paus tegen Oostenrijk behulpzaam te zijn.

SPANJE.

MADRID 13 september. Het ministerie is eindelijk, zoo goed als kwaad, zamengesteld. De heer Garcia Goyena heeft het voorzitterschap van den raad aangenomen; de heer Cortazar zal minister van binnenlandsche zaken zijn.

De progressistische dagbladen, welke de tegenwoordigheid van den hertog van Valencia steeds verontrust heeft na de volmaking van het ministerie, beweren dat een der eerste vraagstukken, welke in den boezem van het kabinet behandeld zijn, den hertog van Valencia betrof en uiteen de meening dat deze ten spoedigste uit Madrid moet verwijderd worden.

14. De *Courrier Francais* is in Spanje verboden geworden.

In de *Eco del Comercio* leest men, dat het ontwerp van organisatie van Spanje voor het geval dat de zoon van Koning Lodewijk Philips den troon van Isabella II zou beklimmen, reeds zoo ver gevorderd is, dat men de kadets der officieren, die het bevel over het spaansche leger zullen voeren reeds maakt, aangezien men dat beheer niet aan uitlandsche militairen wil toe vertrouwen. Diegenen onder de laatste, die aan Frankrijk gehecht zijn gebleven, zouden naar dat land, met behoud hunner graden overgaan. De meesten zouden naar Afrika gezonden worden, de overigen een afzonderlijk legarkorps uitmaken, hetwelk beschikbaar zou gesteld worden, overal waar de nood het vordert.

FRANKRIJK.

PARIS, 19 september. Men zegt dat de hertog van Nemours zijnen broeder, den hertog van Aumale naar Algerie vergezellen zal, om, in zijne hoedanigheid als oudste broeder, zijne installatie te verrigten.

De dagbladen keuren algemeen de benoeming van den hertog van Aumale als gouverneur-generaal van Algerie af. De meesten willen bewijzen dat het ministerie zijne vrijheid van werking in zijne betrekkingen met den prins niet zal kunnen behouden.

Mgr. de aartsbischop van Parijs heeft een mandement uitgevaardigd waarbij gebeden worden voorgeschreven tot dankzegging voor den overvloedigen oogst van dit jaar.

Tien zusters der Liefde zullen uit het moedershuis naar China vertrekken. De oversten zenden geene andere zusters naar vreemde landen, dan die daartoe het verlangen aan den dag gelegd hebben; en de ijver der vrouwe maagden is zoo groot, dat men dien dikwijls beteugelen moet en eene keus doen onder het groot getal dergenen, die zich aanbieden, om zich aan de hulp der ongelukkige ongelovigen en misschien aan den wetteldood te gaan wijden.

Bij koninklijk besluit van den 17 zijn de luitenant-generaals Ruffe en Bode de la Brunerie

verheven tot de waardigheid van maarschalk van Frankrijk. Aanstaanden maandag zullen de twee nieuwe maarschalcken den eed in handen des konings afleggen.

De correctieanele regthank van de Seine heeft heden een vonnis uitgesproken, waarbij de beeldgieter Soijer tot een jaar gevangnisstraf en vijf en twintig franken boete wordt veroordeeld. Zakere Dondou, insgelijks in deze zaak betrokken, is tot dezelfde straf veroordeeld. Men weet dat de heer Soijer kannonen verkocht heeft, welke hem door het gouvernement geleverd waren en dienen moesten tot een gedenkteeken voor Napoleon.

Men schrijft uit Tours:

Ons wetenschappelijk congres, waarop zooveel uitstekende mannen, ten getale van meer dan 900 tegenwoordig waren, heeft zich over vele belangrijke en godsdienstige zaken bezig gehouden, onder welke er eene der aandacht overwaardig is; het betreft oude handschriften over den H. Martinus, den soldaat, bisschop van Tours, die, vijftien eeuwen geleden, uit Italië het licht naar Gallië, hetwelk hij kwam onderwijzen en beschaven tevens, overbragt. Marmontier, gesticht door den H. Martinus, op dien oever van de Loire, alwaar zich thans de godsdienstige inrigting van boetvaardigheid en landbouw verheft, was bij de overrompeling der barbaren, de heilige arke, waarin al de schatten der beschaving verborgen werden. Het was door zijne zelfverloochning en zijne bewonderenswaardige liefde, dat de bisschop van Tours bij onze voorouders zijne groote populariteit verwierf. Overal stelde men hem voor, op munten, op vlaggen, op de tooneelen van den ouden tijd en tot op de uithangborden der kerbergen, welke van de poort van St. Martin te Parijs, tot in het afgelegenste van Vlaanderen, beweerden hem in dien nacht gheherbergd te hebben, toen God hem, onder de gedaante van eenen arme verscheen, welke hij op den weg van Achiens geholpen had. Men sprak over niets anders dan over den vriend der armen, den dienaar der dienaren Gods. Sproekt gallisch, hebreuwsch, latijn, zeide men aan eenen prediker, mits gy over Martinus spreekt: *moda Martinum loquaris* en gij zult verstaan worden. « De heer O. Leroy, vrezende niet gehoord te worden toen hij optrad, zeide aan de vergadering, welke voorgezeten werd door den geleerden abbe Bourassé, en vroeger door Mgr. den aartsbischop van Tours voorgezeten was geweest: « Moet mijn onbekende en ongewijde stem zich hier verheffen, » en heb ik geen reden te vreezen? ... *Mits gy over Martinus spreekt*, zeide eene helpende stem » (die van den geestigen abbe Anbert). *Moda Martinum loquaris*. » En een algemeen handgeklap juichte deze woorden toe. De memorie werd met het grootste gevolg gehoord en eenparig tot den druk daaraan besloten. « Ik dank u, » zeide de schrijver met even veel gepastheid, *groots heilige Martinus, ik dank u!* »

NEEDERLAND.

HERTOGENBOSCH, 22 september. Zijne Hoogw. Mgr. Ferreri, vice-superior der Hollandsche Zending, heeft eenen afschidsbrief aan zijne onderhoorigen uitgevaardigd, waarbij hij hun kennis geeft van de beschikking van Z. H. Paus Pius IX, welke hem eene andere landtrek heeft aangewezen, tot behartiging der belangen van Jesus kerk. Zijne Hoogw. vermaant zijne onderhoorige geloovigen vooral tot de vervulling van het gebod der naastenliefde, en beveelt hun in het bijzonder nogmaals de kweekscholen der geestelijkheid aan. Eindelijk daekt Zijne Hoogw. de beschikking mede van het zigbaar Opperhoofd der H. Kerk, waarbij Zijne Doerluchtige Hoogw. waardigheid, Monseigneur Joannes Zwijser, Bisschop van Gerra, en coadjutor van den Hoogerwaardigen Apostolischen Vicaris van 's Hertogenbosch, is gesteld om zijne plaats te bekleeden, tot dat

kerkvoogd in deze gewesten zal zijn aangekomen, wien de Vader aller geloovigen het bestuur dezer zending heeft toevertrouwd.

Dit herderlijk schrijven is gedagteekend 9 september 1847 en bevelen dat hetzelfde op den eersten zondag na de ontvangst en al de kerken van zijne Hoogw. onderhoorige Zending op de gebruikelijke wijze zal worden voorgelezen.

— Met genoegen hebben wij, uit eene particuliere correspondentie vernomen, dat de Gedeputeerde Staten van dit gewest aan de gemeenten Rosmalen en Nuland magtiging hebben verleend om eenen koppeldijk te leggen tusschen den dijk van Rosmalen en Geffen, waardoor de eerstgenoemde gemeenten van de verschrikkelijke plaag van het water bevrijd zullen worden. Men voegt daarbij, dat na de voltooiing van dat werk de schoone Kruiskerk te Nuland, waarin sedert het jaar 1636 de catholijken hunne godsdienst met meer mogten uitoefenen, en welke door de hervormden bezit genomen was, weder aan de catholijke eeredienst zal gewijd worden. De protestanten hebben die kerk sedert eenige jaren verlaten.

— Bij besluit van den 11 september jl., n° 54, heeft Z. M. aan Jhr. F. Michiels van Kessenich, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als districts-commissaris van het district Roermond.

— Gisteren middag 3½ uur arriveerde aan 's rijks werf, met het stoomjagt *de Leeuw*, Z. M. de koning met gevolg van zijne reis naar Duitschland. H. D. zette zijne reis naar 's Hage onmiddellijk voort.

— In den laten avond van den 17 dezer overleed in de residentie (ten huize van zijnen broeder) de hoog welgeboren heer Jhr. C. F. Gevers, ridder der Militaire Willems-orde 4de klasse, versierd met de medaille van de Citadel van Antwerpen en met het Metalen Kruis, luitenant ter zee 1ste klasse, en kommandant van Zijner Majesteits stoomschip *Samarang*.

— Hoe zeer de werking der publieke opinie door de behoudsmannen gevreesd wordt, en zij zich over elke manifestatie die onblijke opinie verontrouwen, blijkt uit het gebeurde te Amsterdam. Elk kandidaat tot het kiezerschap waren door het *Handelsblad* aan de stemgerigten voorgedragen, en alle elf zijn gekozen. Nadat nu de *Amsterdamsche Courant* in haar officieel gedeelte het extract uit het proces verbaal had medegedeeld, waarbij de uitslag der stemming wordt bekend gemaakt, behelst zij in haar niet-officieel gedeelte de volgende zonderlinge redenering, waarin de vrees van het behoud maar al te duidelijk doorstraalt.

„Het hierboven, in het officieel gedeelte, geplaatst proces-verbaal doet ons onder de elf eerste nummers de namen kennen der, tot aanvulling van het Kiezers-Collegie, gekozenen. Wij wenschen ons geluk met het weder voltallig zijn van dit Collegie en de gekozenen met het blijk van achting, hun door hunne stadgenooten betoond; terwijl wij ten volle betrouwen, dat zij, doordrongen van het gewigt hunner roeping, onder vermindering van alle slechts onnodige aanleiding gevende leuzen, en zonder driftige bejaging van louter verandering, maar het oog steeds op wezenlijke verbetering en bedaardem vooruitgang gerigt, zich van de verplichting, die op hen gaan rusten, zullen kwijten; en bij de taak, die zij te vervullen zullen hebben, om leden voor den Raad dezer stad te kiezen, op hunne beurt tot rigtsnoer zullen nemen, dat gene drift, maar slechts bedaard en gemoedelijk overleg, tot het bedoelde oogmerk kan leiden, zodat zij ons door hunne keuzen reden mogen geven, om ons te verheugen in het tot Raden benoemd zijn van mannen, zoo verlicht als bezadigd, zoo den vooruitgang toegedaan, als van alle overijling afkeerig.“

LATERE BERIGTEN.

Te Rome verhaalde men in de afgelopen week, dat ten getuige van eenige vrtooningen waarin

de prins van Canino, zoon van Lucien Bonaparte, betrokken was, de Paus bevel heeft gegeven dat die prins van zijnen graad bij de burgerwacht zou ontzet en dat tegen de bewerkers dier wanordelikheden eene regterlijke vervolging zou aangelegd worden.

Uit Italië meldt men dat de hertog van Aquila, broeder van den koning van Napels de stad Reggio, na een bombardement heeft ingenomen, en de opstandelingen, die daarna de stad weder wilden omsingelen met een groot verlies teruggedreven heeft.

Een parijsch dagblad verzéert dat Oostenrijk gevraagd heeft de zaak van Ferrara in eene diplomatieke conferencie te beëindigen.

De *Augsb. Zeit.* spreekt van eene nieuwe nota door den kardinaal Feretti aan het kabinet van Weenen gerigt. Deze nota is zeer kort, maar bondig. De kardinaal vraagt in stellige bewoordingen de onmiddellijke ontruiming van Ferrara.

Het bevestigd ook dat de heer Colletti, eerste minister van Griekenland zeer gevaarlijk ziek is. Zijn overlijden zou voor den koning een zeer groot verlies zijn.

De *Augsb. Zeit.* spreekt van de ontdekking van een nieuw plan van zamenzwering te Krakau.

Een dagblad meldt als gerucht dat koningin Victoria sedert eenige dagen herhaalde verschijnselen ondervindt van eene krenking in hare verstandelijke vermogens. Men weet dat het geslacht dier vorstin aan die vreesde ziekte onderhevig is en dat haar grootvader George III aan zulke hevige vlagen van krankzinnigheid leed, dat men hem dikwijls binden moest. Het schijnt echter dat de toestand der koningin tot heden geene ongeestheid baart.

Ingezonden Stukken.

Mijnheer de Redacteur.

Vergun mij een plaatsje in uw dagblad, tot het mededeelen van eenige beschouwingen over onzen toestand in den tegenwoordigen tijd.

Sedert eenige jaren, en vooral sedert het jaar 1840, toen de regering, bij de laatste eenige wijzigingen in onze grondwet tot stand te brengen herzieningen, welke toen voorgedragen werden als noodzakelijk geworden door de afscheiding der zuidelijke gewesten, is de aandacht der publieke opinie meer bijzonderlijk gevestigd geworden op den grondslag onzer staatsinrigting, de grondwet. Het kan en mag gerust gezegd worden dat wij bijna 25 jaren onder eene grondwettige regering geleefd hebben, zonder dat de groote meerderheid onzer bevolking, wist, wat eene, veel minder wat onze grondwet was. Ik houd het ten minsten voor zeker, dat indien in 1840 de natie zoo goed met grondwet en de grondwettigheid ware bekend geweest, als zij zulks thans is, de publieke opinie zich toenmaals zoo zeer tegen de voorgestelde wijzigingen verzet had, dat de Vertegenwoordiging hare goedkeuring aan dezelve niet zou geschonken hebben en dat in plaats van de toenmalige minderheid van elf leden tegen dezelve, misschien geen elf daarvoor zou gevonden geweest zijn. Doch onder de oorzaken, te menigvuldig om hier opsomd te worden, welke de natie, om het zoo eens te zeggen, grondwettigheid of constitutioneel gemaakt hebben, bekleedt, mijns erachtens, juist de herziening van 1840 niet de minste plaats. Al spoedig na die herziening, toen de natie zich wat meer begon toe te leggen op het nagaan der verplichtingen, welke de grondwet aan regeerders oplegt en der regten, welke zij aan de natie zelve achenkt, werd de overtuiging vrij algemeen, dat de herziening van 1840 even ongenoegzaam als ondoelmatig was en ontstond de steeds ernstiger wordende wensch, dat eene nieuwe herziening onzer staatsinstellingen, om aanzijn op stevige, oprechte en afdoende grondslagen zou vestigen. Die geschiedenis van ons land in de laatste jaren nagegaan en onthouden heeft, weet welke pogingen, zoo door de Vertegenwoordiging als door het volk

zijn in het werk gesteld, om zoodanige herziening tot stand te zien komen; en weet ook dat, bij de voortdurende weigering der Regering om aan dien algemeenen wensch te voldoen, eenige Vertegenwoordigers zelve een voorstel daartoe hebben in het midden gebracht; welk voorstel zijne niet-aanneming te danken heeft, niet aan de overtuiging dat eene herziening niet noodzakelijk was, maar aan de overtuiging dat het initiatief van zoodanige herziening aan de Regering toekwam en aan de vrees voor de gevolgen, welke het initiatief van de zijde des volks na zich zou kunnen slepen.

Intusschen won het besef der behoefte aan eene goede grondwetsherziening meer en meer veld. Al de onafhankelijke bladen, op zeer weinigen na, erkenden deze behoefte, hadden *grondwets-herziening* tot leus aangenomen, en rustten niet in het bijbrengen van alles, wat de noodzakelijkheid daartoe meer en meer moest doen uitkomen.

Het oogenblik mogt dus als nabij beschouwd worden dat de van de herziening afkeerige ministers, die om welbekende redenen het liever bij het oude wilde laten, gedwongen zouden worden hun stelsel van behoud, hetwelk aan de ontwikkeling der nationale welvaart zoo zeer in den weg staat, te laten varen, en of zelve de handen aan het werk te slaan of hunne plaatsen in te ruimen voor zulke mannen, die van de behoefte doordrongen, zich zouden beijverd hebben, daarin te voorzien. Het oogenblik mogt als nabij beschouwd worden, dat onze geëerbiedigde koning, die niets dan het welzijn der Nederlanders beoogt of kan beoogen, zijne eigene overtuiging aan de overtuiging en de wenschen van de overgrote meerderheid zijner getrouwe en aan hen verkochte onderdanen ten offer zou gebracht hebben; en ziele op eens komt de duivel van dweepzucht en aektengest in eens aan al die schoone vooruitzichten den bodem inslaan en bewijzen, dat eene grondwetsherziening, onder hunner invloed, wel verre van geluk, welvaart en bloei voortbrengen, niets dan de schrikblijkste rampen zou gebaard hebben; bewijzen dat hetgeen zij, onder den huichelachtigen schijn van vrijheid en ontwikkeling verborgen, niets anders was, dan het doel, om door eene grondwetsherziening datgene, wat in de tegenwoordige grondwet nog vrijheid ademt, te vernietigen en op de puinhoopen de hatelijkste, de onverdragelijkste heerschappij, die van het fanatisme, te stichten. Het gewaande liberalisme van een groot gedeelte der voorstanders van eene grondwetsherziening heeft schipbreuk geleden tegen de dweepzuchtige aanhellingen van de coryphées van het protestantisme, die dachten eene schoone gelegenheid gevonden te hebben om het gebate Rome en zijne aanhangers den ijeren arm van den sektengeest te doen gevoelen, en, o wonder! die ondert de zogenoemde vrijmetselaren der Kamer haandlangers in die zamenzwering tegen de catholijken en hunne vrijheden vonden.

Is nu met zulke mannen eene grondwetsherziening nog mogelijk, nog wenschelijk? O hoe gaarne zou ik er bijvoegen, nog noodzakelijk? Maar ik mag zulks niet. De noodzakelijkheid blijft helaas bestaan, maar de mogelijkheid en de wenschelijkheid hebben opgehouden. Welke vrijheid zal men kunnen verwachten van mannen, die geene andere vrijheid schijnen te kennen of te willen, dan om anderen te onderdrukken? van mannen, die de nu reeds bestaande en grondwettig gewaarborgde vrijheden niet weten te eerbiedigen? Welke grondwet zullen wij te verwachten hebben van mannen, die de bepalingen der thans bestaande grondwet wringen en verdraagen, om ze aan hunne plannen van overheersching dienstbaar te maken?

Indien ik vraag wat wij van die mannen te wachten hebben, denke men niet dat ik alleen de Catholijken bedoel; dat ik van oordeel ben, dat

de Catholijken alleen thans eene grondwetsherziening niet meer als wenschelijk en mogelijk moeten achten; het zij verre. Wel is waar hebben die zoo-genaamde liberalen het voornamelijk op de catholijke Kerk gemunt en zouden zij zoo gaarne de vrijheid, naar welke zij streven, aanwenden, om ons Catholijken van onze vrijheid te berooven, zonder zich juist te bekreunen, in hoe ver dit vrijheid of anarchie is, en dit is wel eene reden, waarom wij, Catholijken, onze medewerking moeten onttrekken aan die eerlijke voorstanders der vrijheid; maar ik beweer ook daarenboven dat die medewerking ook moet geweigerd worden door allen, die wezenlijk vrijheidsgezind zijn, die de vrijheid aankleven, welke zich aan allen en in alles openstelt, die beseffen, dat er geene ware vrijheid bestaan kan, waar overheerschers en onderdrakten zijn.

Mijne opinie over het meerendeel der protestantsche landgenooten is steeds, dat zij met leedwezen gezien hebben, dat het fanatisme van eenige predikanten en de heerschzucht der synode eene zoo schoone zaak totaal bedorven hebben, en dat zij het betreuen, dat de meeste der mannen, waarop de vrijheidsgezinde Nederlanders boogden en op welke zij hunne hoop gevestigd hadden, zich in de strikken van den sektengeest hebben laten vangen; zij betreuen het gewis, dat de *Arnhemse Courant*, wier overdrijving in liberalismus dikwijls tot het uiterste van radikalismus oversloeg, doch niettemin aan de zaak van het liberalismus nuttig was, weder het gewaad aangetrokken heeft, hetwelk zij sedert een aantal jaren, tot vreugd van alle opragte liberalen had afgelegd, en tot walgens toe de catholijken op de schandelijkste wijze krenkt en verguist, allen eerbied voor overtuiging uit het oog verliest, en opzettelijk vergeet dat zij bijna de helft harer landgenooten in het harnas jaagt, om het genoege te hebben tegen de Catholijken te velde te trekken.

Welnu, aan dusdanige mijner landgenooten, die ik niet tot mijn grievend leed, onder mijne geloofgenooten tellen mag, roep ik even vrijmoedig toe » de grondwetsherziening is op dit oogenblik noch wenschelijk, noch mogelijk. » Als burgers kunnen noch mogen zij toestemmen, dat een deel hunner medeburgers verguisd en geketend worde; anderzins zijn zij geen liberalen. Als protestanten kunnen noch mogen zij juichen over de onderdrukking der Catholijken, omdat zij altijd zullen moeten denken, dat ook hunne beurt komen zal. Het voorbeeld van hetgeen in vreemde landen omgaat, moge hen hierin tot les verstreken; trouwens de radicalen hebben het even zeer op het protestantismus als op het catholicismus voorzien. Zij beginnen alleen daarom met het catholicismus, omdat dit de sterkste vijand is en zij overtuigd zijn, dat indien zij dit immer ten onderen konden brengen, de nederlaag van al het overige spoedig volgen zou. Ja, ik vrees niet het te zeggen; indien de protestantsche dominies en de synode, wier verblindheid niet genoeg betreurd kan worden, er in slaagden om den sektenijver der pseudo-liberalen zoo hoog op te voeren, dat zij, door hunne tusschenkomst zouden zegepralen, zouden en de dominies en de synode spoedig inzien, dat zij zich in 's vijand's handen geleverd hebben; die pseudo-liberalen zouden niet aan het protestantismus, de zegepraal toekennen, maar aan zichzelf, of beter gezegd, aan het radikalismus, en dezelfde wapens, welke zij tegen het catholicismus gebezigd hebben, zouden spoedig tegen het protestantismus zelf gericht worden; omdat die pseudo-liberalen niets anders hoogen, dan het rationalismus en het radikalismus te stellen in de plaats van elke godsdienst, welke nu, doch, is herhaald het, zij beginnen met het catholicismus, omdat dit de geachtste vijand is; maar ik vrees, dat men adema

bij, dat juist omdat zij niet het catholicismus beginnen, al hunne pogingen nutteloos zullen wezen. Het lijdt bij mij geen twijfel, dat zoo, indien het mogelijk ware, het catholicismus viel onder de slagen van het pseudo-liberalismus, het spoedig met het protestantismus gedaan zou wezen. Geen protestant kan zulks ter goedertrouw ontkennen; die twijfelen mogt, sla slechts het oog op Duitschland, om overtuigd te worden; welnu, als strenge gevolgtrekking van dit dilemma, stel ik als onomstootbare waarheid, dat het catholicismus de beschermer van het protestantismus wezen zal, in dien zin, namelijk, dat de pogingen van het pseudo-liberalismus, op het catholicismus zullen afstuiten, en dus op het protestantismus geene pogingen zullen aangewend worden; en als natuurlijk gevolg der onwederprekelijke waarheden herhaal ik de stelling, dat de protestantsche liberalen thans evenzeer eene grondwetsherziening als niet mogelijk en niet wenschelijk moeten beschouwen als de vrijheidlievende Catholijken.

Ziedaar dus, wat het protestantsche fanatisme bewerkt heeft. Geen twijfel, of de schuld daarvan zal op de Catholijken geworpen worden, en daarom is het hoogst noodzakelijk, dat de Catholijken alles in het werk stellen, om bijtijds tegen die schuld-aanwrijving te protesteren. Het lijdt geen twijfel; de Catholijken willen vrijheid voor zich en gunnen die vrijheid ook aan anderen, en dit wel om de eenvoudige reden dat de waarheid alleen onder de vleugelen der vrijheid tieren kan; maar het protestantismus, waaronder ik in verre na niet alle protestanten versta, wil vrijheid voor zich en dienstbaarheid voor anderen, dat is te zeggen, wil overheersching voor zich, en onderdrukking voor anderen, vooral voor de Catholijken.

J. L.

P. S. Ik heb mij in dit stuk van de thans in zwang zijnde uitdrukkingen moeten bedienen; doch het onbegrijpelijk misbruik, hetwelk van die uitdrukkingen gemaakt wordt, noopt mij tot eene uitlegging van den zin, waarin ik ze versta. Door liberalen versta ik de ware vrienden der vrijheid, die vrijheid, welke Pater Ventura in zijne lijkrede van Daniel O'Connell gepredikt en geleeraard heeft; door pseudo-liberalen versta ik die mannen, welke tot heden bij ons als echte liberalen doorgingen en zich als dusdanig voordeden, doch thans getoond hebben, niets minder dan liberalen te zijn. Door radicalen versta ik degenen, die thans het catholicismus bestrijden, om, wanneer hun de overwinning mogt te beurt vallen, hetgeen toch wel nimmer geschieden zal, ook het protestantismus te ondermijnen, en dan daarna de brutale magt in de plaats van wettigheid, regeringloosheid in de plaats van orde zullen willen de wet doen voorschrijven. Door liberalismus versta ik dus de vrijheid, zoo als de Catholijken die voorstaan; door pseudo-liberalismus de leer der Amsterdamsche Dominies, der Synode en der vertegenwoordigers, die hun liberalismus hebben afgezworen, zoo zij het ooit bezeten hebben, om naar den leiband der eersten te loopen, en hunner aanhangers; door radikalismus, de tegenwoordige leer der Arnhemse Courant c. s. met al hun gebluf, haa venijn, hunne kwade trouw en onwaarheden; zoo als dezelve in dat blad en onder anderen ook in het groothertogdom Luxemburg voorgestaan wordt. Begrepen?

ONTVANGEN

VOOR

DE GEMEENTE VAN DE H. ROZA OP CURAÇAO.

Volgens vorige opgave..... f 16.00.
Van K. L. te W..... eene danknoot groot f 25.00.

Totaal..... f 41.00.

Advertentien.

Heden overleed in den ouderdom van ruim 39 jaren, mijn geliefde ZON, *HUBERTUS HENDRIKUS VAN DEN BERGH*, na vroegtijdig voorzien te zijn van de laatste H. H. Sacramenten der sterfenden.
Demen 15 September 1847.

Wed. A. VAN DEN BERGH,
Geb. TIMMERMANS.

AANBESTEDING

VAN

AARDAPPELEN

VOET DE MENAGES VAN DE *Lanciers*, te *TILBURG*, op den 24 September 1847, des middags ten 12 ure.

Graanmarkt

van 's HERTOGENBOSCH.

Maandag en Dingsdag, 20 en 21 Septemb.
NIEUWE ROGGE f 7.50, f 7.85 a f 8.10.
NIEUWE BOEKWEIT f 6.60 a f 7.05 f 8.10.
NIEUWE HAVER f 3.35 f 3.55.

EINDHOVEN den 21 September 1847.

De prijzen der Graanen zijn heden alhier geweest:

Een Nederlandsch Mud Rogge. . . . f 7.00.
» » » Boekweit . . . » 7.00.
» » » Haver. . . . » 3.10.
» » Pond Roggebrood. . . » 0.00.
» » » Boter. . . . » 0.76.

AMSTERDAM, 20 September.

Tarwe tot verhoogde prijzen met veel handel aan cons.; 126 p. b. Pools. f 430, 435; 127 p. betere dito f 435; 126 p. Koningsb. f 390; 126 p. Odessa Pools. f 312; 131 p. Kubaska f 300.

Rogge tot verhoogde prijzen met veel handel: 116, 117; Arch. f 210, 213; 118 p. Petersb. mind. f 117 p. dito f 215; in cons.: 113 p. Petersb.; 200; 126 p. m. Odessa f 200. Garst ruim prijsh.: 93, 94 p. Ejder f 160, 162; 93, 94 p. Vries. W. f 154, 166.

Koolzaad in een deen, op 9 vat in Sept. en Oct. 63½ p.; Nov. 64 p.

Lijnzaad in een deen: 112 p. Koningsb. f 202½; 110 p. Riga f 202½; 108, 100 p. dito f 296.

Raapolie dadelijk en op levering slaauwer. Lijn- en Hennepolie aanmerkelijk williger. Raapolie per 67w. f 37; Vlieg. 36; Oct. f 33½; Nov. en Dec. f 36; Mei f 36½ a ½.

Lijnolie per 67w. f 33½; Vlieg. 32½ a 33. Hennepolie per 67w. f 30; Vlieg. 34.

Raapkoeken f 78 a 82. Lijnkoeken f 10½ a 12½.

Beurs van Amsterdam.

Maandag 20 September ten 4 ure.

W. S. 2½ pCt. 54, 55½, 54½. Dito 3 pCt. 65½. Certif. 4 pCt. 87½, 85. Am. Synd. 3½ pCt. 84½. Handelsm. 164½, 2. Ardops 510 p. st. 14½. Dito Coupons 12. Spanje Binnel. 3 pCt. 22½, 23½. Port. te Fond. 4 pCt. 24½. Oude Russen 103½, 104. Dito 9 pCt. 87½. Dito Stieglitz en Co. 87½. Metalliek 2½ pCt. 50½, 2.

OPGAVEN van de Hoogte der Rivieren de MAAS te Grave en van de DIEZE te 's Bosch, waargenomen des morgens ten 8 ure.

DA- TUMS.	MAAS TE GRAVE				DIEZE TE 'S BOSCH.			
	BOVEN AP.		GEWASSEN.	GEVALLEN.	BOVEN O.		ONDER	
	ell.	dm.	dm.	dm.	ellen	dm.	ellen	dm.
Sept.								
20	5	51	18					
21	5	72	21			1	13	16
22						1	12	1

De O. te 's Bosch is 4 el 11 duim boven AP.

Hoogte van den Rijn te Keulen, 20 Sept. voet 8 duim.

Ter Drukkerij van D. A. A. DE ROOY.